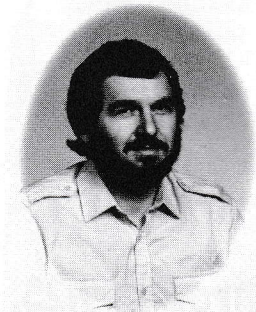

Kára pokroku

Pavel Wonka
*Ti, kdo nejdou vpřed,
ať ustoupí z cesty.*
1988

Jsou vždy jen dvě strany – pokrok a reakce (pohyb vpřed a brzda). Co je co? V praxi to nebývá tak jednoduché určit, a nejasnost v této otázce nejednou vede k tříštění sil ve vzájemných

půtkách i při rozbíjení hlav. A to vždy nahrává reakci.

Představme si skupinu lidí, kteří se dohadují, jak táhnout onu pomyslnou káru pokroku a hašteří se při tom, zda se má vůbec jet, kdo bude u oje řídit, a kdo vzadu tlačit. Někomu právo tlačit vůbec upírají, protože se nemohou dohodnout na směr, sporné je i to, co a kolik se toho má naložit a jaké má být tempo jízdy. Kolikrát se již v lidské historii stalo, že se s takovou károu buď nevyjelo vůbec, nebo se sjelo z cesty, havarovalo a do cíle prostě nedojelo.

Je vždy těžké určit, kde je pokrok, kde reakce. Reakce se může halit do hávu a pokrok se může zdát reakční. Je např. pokrokem tlačit prázdnou káru, nebo trvat na tom, aby se na ni nenaložilo

vše, co je třeba odvézt a vzít s sebou do budoucnosti?

Nechte reakci dělat pokrok a sehraje vám pěknou komedii. Vyzdobí ulice a s velkou pompou a humbukem jimi projede s celou prázdnou károu. Možná i trochu naloží. Zaměstná to a uspokojí řadu těch, kteří se již nemohou dočkat vyrazit kupředu, a kteří by stejně nebyli k udržení. Jejich tlak se tak vyčerpá a rozmělní: dostane se jim zaměstnání, které je přivede na jiné myšlenky.

A reakce bude křičet: „Hleďme, vždyť již jedeme – volejte „sláva“! A to vše jí umožní obnovit minulost pod jinou fasádou.

Jak se má v takovém případě zachovat strana pokroku? Má se účastnit jízdy s prázdnou károu nebo vyhlásit bojkot a odhalovat ji jako blamáž, jako ventil, který má jen odstranit nahromaděné pnutí? Nebo má raději káru brzdit a tím bránit silám pokroku, aby se vyčerpaly v komedii, kterou pořádá reakce? Budou pokrokem také ti, kteří si naloží část nákladu na svá bedra a povlečou jej za prázdnou károu?

Ideální by bylo naložit vše, čeho je třeba pro budoucnost a jet za podpory všech. Jak se však dohodnout, když ti u oje se bojí, že by potom třeba pro ně nebylo místo a dělají proto, že námitky těch, kteří mají tlačit, neslyší. Dialektiku a dialog nahrazují mlčením a postihem, snažíce se přitom inflačními hesly přimět ty vzadu k tlačení.

Chci-li se někam dostat, musím pro jízdu s károu získat všechny. Jestliže se o to alespoň pokusím a již předem osádku kolem káry názorově rozdělím, potom jsem buď hlupák a nevidím dál, než na svá vlastní sektářská stanoviska, nebo reakcionář, kterému se s károu nikam nechce a když už musím, tak nechám ty netrpělivě přešlapující, aby se s prázdnou károu proběhli.

Hrdinou a vítězem celého toho hašteření bude nakonec Švejk, který se zrodí z těch, kteří budou káru tlačit. Ten pochopí, že čas a okolnosti je nutí jít s prázdnou károu a že se při té jízdě musí hlavně dobře najíst, napít a také vyspat. A je to škoda, protože namísto Švejka se zde mohl zrodit nový člověk, člověk iniciativní, sebevědomý a plnoprávný, který si uvědomuje nejen svá práva, místo, ale i své postavení.

Ale kdo ví. Možná, že se ona pomyslná kára skutečně vyškrábe někam na kopec. Ti vzadu ji přestanou brzdit a budou Švejkovi našeptávat: „Švejku, naskoč, s kopce nemusíš tlačit. S kopce to jede samo.“ A jestliže se ve Švejkovi něco probudí a těch to hlasů poslechne, potom bych v té době nechtěl být u oje.

Nechtěl bych být při tom, až se ten žalostný průvod s károu bude potácet na své anabázi někam k Putimí, uondaný a demoralizovaný. Nechci být ani u té žabomyší války a účastnit se tohoto handrkování. Napadá mi tedy už jen role Laokona a proto volám: „Nevěřte Danajcům, odmítněte danajské dary!“

1.4.1988

Máme možnost sledovat to neuvěřitelné hašteření našich politiků, které nám předvádějí v parlamentu za posledních 20 let.

Vzpomněl jsem si na prorocká slova svého bratra Pavla, který mi při jedné debatě 1.4.1988, 26 dní před svou smrtí, řekl, že dává bolševikovi nejvýše 2 roky, ale obává se, že si Češi nedokázali nikdy sami dobře vládnout. Toto téma ještě ten den zpracoval v díle „Kára pokroku“, kde trefně předpověděl budoucí vývoj a zdá se mi, že v posledním odstavci tušil i svoji smrt, když nechtěl být při tom, až ten žalostný průvod s károu potáhne ve své anabázi někam k Putimí.

Dávám dílo „Kára pokroku“ ze dne 1.4. 1988 k otištění jako jeho vizi budoucnosti v Čechách.

S pozdravem

JIRÍ WONKA